

WYCHOWANIE DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

Praca zbiorowa pod redakcją ks. Józefa Stali i Elżbiety Osewskiej

I. Wychowanie ogólne

1. WYCHOWANIE DZIECKA W PRZEDSZKOLU W PERSPEKTYWIE HISTORYCZNEJ (Teresa Olearczyk)

1. Wprowadzenie
2. Pierwsze zorganizowane instytucje przedszkolne
3. Początki wychowania przedszkolnego w Czechach
4. Ochronki na ziemiach polskich
5. Opieka nad dzieckiem wiejskim
6. Opieka przedszkolna w Rosji
7. Koncepcje wychowania przedszkolnego na przełomie XIX i XX w.
8. Fryderyk Froebel – próba reformy ochronek
9. System Marii Montessori
10. Owidiusz Decruly i jego koncepcja przedszkola
11. Wychowanie przedszkolne w Polsce w pierwszych latach XX w.
12. Przedszkola okresu międzywojennego
13. Przedszkola w II Rzeczypospolitej
14. Dwudziestolecie międzywojenne w Europie i w Stanach Zjednoczonych Ameryki
15. Wychowanie przedszkolne w Polsce po II wojnie światowej
16. Zmiany w oświacie w Polsce po 1999 r.

BIBLIOGRAFIA

2. ROZWÓJ FIZYCZNY, INTELEKTUALNY I EMOCJONALNY DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM (ks. Cezary Opalach)

1. Rozwój fizyczny
2. Rozwój intelektualny
  - 2.1. Rozumowanie przyczynowo-skutkowe
  - 2.2. Pamięć
  - 2.3. Czynności myślowe
  - 2.4. Funkcja symboliczna
  - 2.5. Sprawności percepcyjne
3. Rozwój emocjonalny

LITERATURA

3. LITERATURA DLA DZIECI – UCZY, BAWI, WYCHOWUJE (Krystyna Cukrowska)

Wstęp

1. Co wyróżnia literaturę dla dzieci spośród innych dzieł sztuki słowa?
2. Co osiągamy organizując dziecku obcowanie z poezją dla niego przeznaczoną?
3. Problemy klasyfikacji gatunków literatury dla dzieci
4. Przypomnijmy początki literatury dla dzieci
5. Charakter nowej poezji dla dzieci
  - 5.1. Folklor w poezji dla dzieci
  - 5.2. Aktualność twórczości J. Brzechwy i J. Tuwima
  - 5.3. Świat dziecka i przyroda w poezji
  - 5.4. Co awangardowi poeci dali dzieciom
  - 5.5. Poeci najmłodszego pokolenia dzieciom
6. Słowo o twórczości scenicznej dla dzieci
7. Rola ilustracji i obrazu w literaturze dla dzieci
8. Baśń najlepszy towarzysz życia dziecka

9. Uwagi o sposobach odbioru poezji przez dzieci
WYBRANA BIBLIOGRAFIA

4. WYCHOWANIE MUZYCZNE W PRZEDSZKOLU (Piotr Kaja)
BIBLIOGRAFIA

5. WYCHOWANIE PLASTYCZNE W PRZEDSZKOLU (Irena Popiołek-Rodzińska)
LITERATURA PROBLEMU

6. WYCHOWANIE EKOLOGICZNE W PRZEDSZKOLU (Elżbieta Tyralska-Wojtyca)
BIBLIOGRAFIA

7. WYCHOWANIE SPOŁECZNE DZIECKA W WIEKU PRZEDSZKOLNYM (Anna Zellma)

1. Ogólna charakterystyka wychowania społecznego przedszkolaka
2. Rodzina jako podstawowe środowisko socjalizacji dziecka w wieku przedszkolnym
3. Działania przedszkolaka na rzecz wspierania funkcji socjalizacyjnej rodziny
4. Udział katechezy przedszkolnej w wychowaniu społecznym dziecka
5. Zakończenie

BIBLIOGRAFIA

8. PRACA TERAPEUTYCZNA Z DZIEĆMI W PRZEDSZKOLU (Grażyna Kowalewska, Barbara Klimowicz)
BIBLIOGRAFIA

9. PRACA Z DZIECKIEM UPOŚLEDZONYM UMYSŁOWO (Jolanta Pikul-Witek)

1. Osobiste doświadczenia
2. Duchowe i religijne zdolności dziecka
3. Psychoruchowy rozwój dziecka upośledzonego umysłowo
4. Charakterystyka dziecka upośledzonego umysłowo w stopniu lekkim
5. Postępowanie korekcyjno-wychowawcze
6. Rola zabawy
7. Wychowanie dziecka upośledzonego umysłowo
8. Dzieci z zaburzoną dynamiką procesów nerwowych
9. Znaczenie osoby wychowawcy w procesie rewalidacji

BIBLIOGRAFIA

II. Wychowanie religijne

1. KSZTAŁTOWANIE SIĘ RELIGIJNOŚCI DZIECKA PRZEDSZKOLNEGO (Czesław Walesa)

Wstęp

1. Struktura religijności, specyfika i czynniki jej rozwoju
  - 1.1. Struktura religijności
  - 1.2. Specyfika rozwoju religijności
  - 1.3. Czynniki rozwoju religijności dziecka
2. Wyłanianie się religijności dziecka
  - 2.1. Okres tzw. „przedreligijny”
  - 2.2. Okres pierwszych przejawów religijności
3. Religijność dziecka przedszkolnego
  - 3.1. Trendy w rozwoju psychicznym dziecka przedszkolnego
  - 3.2. Przejawy religijności dziecka przedszkolnego

- 3.2.1. Świadomość religijna
- 3.2.2. Uczucia religijne
- 3.2.3. Decyzje religijne
- 3.2.4. Wiąż ze wspólnotą osób wierzących
- 3.2.5. Praktyki religijne
- 3.2.6. Moralność religijna
- 3.2.7. Doświadczenia religijne
- 3.2.8. Formy wyznania wiary
- 4. Ogólna charakterystyka rozwoju religijności dziecka przedszkolnego
- Zakończenie

2. WYCHOWANIE BIBLIJNE W PRZEDSZKOLU (Maria Łudczak)

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

3. WYCHOWANIE LITURGICZNE W PRZEDSZKOLU (ks. Andrzej Hajduk)

- 1. Zadania rodziców w wychowaniu religijnym dziecka przedszkolnego
- 2. Kształtowanie obrazu Boga
- 3. Wychowanie dziecka przedszkolnego do modlitwy
- 4. Celebracja i świętowanie wiary w liturgii
- 5. Kształtowanie postaw eucharystycznych
- 6. Wychowanie do przeżywania symboli i działań symbolicznych w liturgii

BIBLIOGRAFIA

4. WYCHOWANIE MODLITEWNE DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM (Elżbieta Osewska)

- 1. Związek modlitwy małego dziecka z pierwszymi doświadczeniami
- 2. Rozwój modlitewny dzieci przedszkolnych
- 3. Zasady wychowania modlitewnego dzieci przedszkolnych
  - 3.1. Spotkanie z Miłością
  - 3.2. Prawda i autentyczność
  - 3.3. Świadectwo modlitwy
  - 3.4. Wzmacnianie motywacji modlitwy
  - 3.5. Kształtowanie postaw modlitewnych
  - 3.6. Formowanie całej osoby
  - 3.7. Kształtowanie języka religijnego dziecka
  - 3.8. Wdrażanie do modlitwy spontanicznej
  - 3.9. Stopniowe wprowadzanie tekstów modlitw
  - 3.10. Zróżnicowanie rodzajów modlitwy
  - 3.11. Łączenie modlitwy ustnej z działaniem
  - 3.12. Wprowadzanie elementów muzycznych
  - 3.13. Zasada podtrzymywania koncentracji dziecka na modlitwie
  - 3.14. Systematyczność modlitwy
  - 3.15. Dostosowanie modlitwy do okresu roku liturgicznego

BIBLIOGRAFIA

5. FORMACJA SPOŁECZNO-MORALNA (Elżbieta Osewska)

- 1. Rozwój emocjonalny, społeczny, moralny
- 2. Wychowanie moralno-społeczne
  - 2.1. Kształtowanie postaw moralno-społecznych
  - 2.2. Formowanie sumienia

III. Katecheza

1. NATURA, TREŚĆ, CELE I ZADANIA KATECHEZY DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM (Elżbieta Osewska)

1. Natura i założenia katechezy dzieci w wieku przedszkolnym
2. Treści katechezy przedszkolaków
3. Cele i zadania katechezy w przedszkolu
  - 3.1. Rozwijanie poznania wiary
    - 3.1.1. Zapewnienie pierwszych doświadczeń religijnych i wprowadzenie w rzeczywistość niematerialną
    - 3.1.2. Odkrywanie Boga jako osoby, dawcy życia i świata
    - 3.1.3. Religijne wyjaśnienie doświadczeń i odkrywanie swojego miejsca w świecie
    - 3.1.4. Zapoczątkowanie pierwszej socjalizacji oraz inspirowanie wiarą wychowania ludzkiego i chrześcijańskiego
    - 3.1.5. Odkrywanie znaków i symboli religijnych i nabywanie umiejętności wyrażania przez nie własnej religijności
  - 3.2. Wychowanie modlitewne i liturgiczne
    - 3.2.1. Nauczanie modlitwy
    - 3.2.2. Formacja liturgiczna
  - 3.3. Wychowanie moralne
4. Współpraca przedszkola i rodziny
5. Współdziałanie rodziny, przedszkola i parafii

Zakończenie

BIBLIOGRAFIA

2. METODYKA KATECHEZY PRZEDSZKOLNEJ (Ks. Radosław Chałupniak)

1. Metody na poznanie dzieci
2. Metody katechetyczne oparte na słowie
3. Metody biblijne
4. Metody teatralne
5. Metody pogładowe
6. Metody odwołujące się do muzyki
7. Metody plastyczne
8. Gry i zabawy w katechezie
9. Metody na wyciszenie

BIBLIOGRAFIA

3. ZNACZENIE ZABAWY W ROZWOJU, WYCHOWANIU I KATECHEZIE DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM (Elżbieta Osewska)

Wstęp

1. Klasyfikacja zabaw
2. Twórcze zabawy dzieci przedszkolnych
3. Zabawy konstrukcyjne kilkulatków
4. Zabawy ruchowe w wieku przedszkolnym
5. Zabawy i gry dydaktyczne
6. Zabawa w katechezie dzieci w wieku przedszkolnym

Zakończenie

BIBLIOGRAFIA

4. PROGRAMY I PODRĘCZNIKI DO NAUCZANIA RELIGII W PRZEDSZKOLACH (ks. Piotr Tomasik)

1. Założenia katechezy przedszkolnej
2. Kryteria oceny materiałów do religii

3. Charakterystyka programów i podręczników do religii dla przedszkola
4. Ku odnowionej koncepcji programu edukacji religijnej dla przedszkola

5. PRZYGOTOWANIE RODZICÓW DO PRACY Z DZIECKIEM W WIEKU PRZEDSZKOLNYM (ks. Adam Skreczko)

1. Znajomość dziecka
2. Informacja o rodzicach jako wychowawcach
3. Informacje o wychowaniu

BIBLIOGRAFIA

6. WSPÓLPRACA ŚRODOWISK WYCHOWAWCZYCH (ks. Adam Skreczko)

BIBLIOGRAFIA

7. WYCHOWANIE RELIGIJNE MAŁEGO DZIECKA Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU UMIARKOWANYM LUB ZNACZNYM (Katarzyna i Krzysztof Lausch)